لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

د لمانځه زده کړه

ليکنه

داکتر/ عبد الله بن احمد الزيد

ژباړه

عبد النافع زلال

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمانځه زده کړه

لیکنه

ډاکټر/ عبد الله بن احمد الزید

ژباړه

عبد النافع زلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ح وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٤هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

الزيد ، عبد الله

تعليم الصلاة. / عبد الله الزيد .- الرياض، ١٤٢٤هـ.

٦٤ ص ، ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

(النص باللغة البشتو)

١- الصلاة أ- العنوان

ديوي ٢٥٢,٢ ١٤٢٤/٥٩١٩

رقم الإيداع : ١٤٢٤/٥٩١٩

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

سریزه

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على رسول الله محمد بن عبد الله ﷺ، أما بعد:

له ما څخه څو څو ځلي وغوښتل شو چي دلمانځه په باره کي چي داسلام دوهم رکن دی، یو مختصر او جامع کتاب ولیکم چي دلمانځه په اساسي احکامو باندي مشتمل وي، او نورو ژبو ته دترجمه کولو وړ وي. نو ما تقریباً ټول هغه کتابونه را غونډ* کړل کوم چي دلمانځه په باره کي لیکلي شوي وو، او دا خبره را ته په ډاګه* شوه چي دغه هر کتاب د لمانځه دمختلفو اړخونو* څخه یوه اړخ ته اشاره کړي ده، (مثلا) ځینو کتابونو دلمانځه د اداء کولو طریقه او کیفیت ذکر کړی وو، خو دهغه اهمیت او فضیلت ته به یي اشاره نه وه کړې، او ځینو نورو دهغو اختلافي مسائلو تحقیق کړی وو کوم ته چي یو عام وګړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لومړۍ مرحله کې اړتیا نلري..

نو ما دا غوره وګڼل* چي دلمانځه هغه مهم مسائل را غونډ کړم چي یو مسلمان ته یي زده کړه او پر ځای کول حتمي او لازمي دي، او دهري مسئلي سره مي دقران او سنت څخه دلیل ذکر کړ، اختلافي او اوږده تفصیلي مسائل مي پریښودل، او دلوستونکي دزیاتي استفادي لپاره مي داسي طریقه غوره کړه چي هم مختصره او هم ټولو مسائلو ته شامله وي، او نورو ژبو ته یي ژباړه هم آسانه وي.

لـه الله ﷻ څخه غوارم چي دا کتاب (دلوستونکو* لپاره) ګټور او داستفادې وړ وګرځوي.

إنه سميع مجيب، والله الموفق،،،

ډاکټر/عبد الله بن احمد الزيد

رياض-١/١/١٤١٤هـ

یادونه: دکومي کلمي په خوا کي چي د ستورى (*) نښه ده، هغه کلمه دکتاب په پاى کي په لست کي مرادفه معنا لري، نو دمرادفي معنى لپاره دي نوموړي لست ته مراجعه وشي. (ژباړن)

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړنی خبري

لـه پیغمـبر ﷺ څخـه پـه صحیح حدیث کي راغلي دي چي فرمايي: «بُنِيَ الإِسْلاَمُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلاَةِ، وَإِيتَاءِ الـــزَّكَاةِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ، وَحَجِّ البَيْتِ لِمَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً».

تـــرجمه: اسلام په پنځو (بنيادونو) باندي جوړ دی: (يدې) اقـرار کول چي بيله الله ﷻ څخه دعبادت وړ او حق معبود* نشـته، او محمـد ﷺ دالله پيغمبر دی، او لمونـځ کـول، او زکـات ورکـول، او روژه نـيول، او دکعبي شريفي حج کول -دهغـه چا لپاره چي هغې ته دتللو وس او توان ولري-.

دا حديث شريف داسلام پـنځه ارکـانو تـه شـامل دی، او هغه دادي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی رکن: ددې کلمې ويل (لا إله إلا الله محمد رسول الله):

ددې کلمې معنی داده: چې بيله يو الله څخه بل هيڅوك دعبادت وړ او حق معبود نشته. نو (لا إله) دټولو هغو معبودانو (خدايانو) نفي کوي چې بيله الله ﷻ څخه يې عبادت کيږي، او (إلا الله) دهغه الله لپاره چې شريك نلري دعبادت اثبات کوي، الله ﷻ فرمايي: ﴿شَهِدَ اللّهُ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ وَالْمَلاَئِكَةُ وَأُوْلُواْ الْعِلْمِ قَآئِمَاً بِالْقِسْطِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [آل عمران: ١٨]

ترجمه: الله او ملائکو او دعلم خاوندانو پدې شاهدي ادا کړې ده چې بيله الله څخه بل هيڅوك دعبادت وړ او حق معبود* نشته، پداسي حال کي چې (په عدل سره دکائناتو پالل او تدبير* (دهغه) په لاس کي دي، نشته بيله الله څخه بل دعبادت وړ معبود*، هغه بنه غالب او بنه حکمت والا دی.

او د (لا إله إلا الله) ويلو، او شاهدي ورکولو کي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په درېيو شيانو سره اقرار کول دي:

لومړی: د الوهيت توحيد:

او هغه دادی چي يواځي الله ﷻ دټولو عبادتونو او بندګۍ مستحق وبلل شي، او په هيڅ ډول دا (عبادتونه) بيله* الله ﷻ څخه دبل چا لپاره ونه شي.

او دا هغه توحيد دی چي ټول مخلوقات دهغه لپاره پيدا شويدي، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ٥٦]

ترجمه: او ما پيريان او انسانان ندي پيدا کړي مګر ددي لپاره چي (يواځي*) دوی زما عبادت وکړي.

او دهمدي هدف لپاره الله ﷻ پيغمبران را ليږلي، او کتابونه يې نازل کړي دي، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ٣٦]

ترجمه: او په تحقيق سره موږ په هر (پخواني) امت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي يو پيغمبر ليږلی وو (چي دوی ته امر وکړي پدې) چي تاسو (يواځي*) دالله عبادت وکړئ، او له باطله معبودانو څخه ځان وساتئ.

او شرك دتوحيد ضد دی، نو کله چي دتوحيد معنی دا شوه: چي يواځي ښايي دالله عبادت وشي، نو بيله* الله نه دبل چا په کمه اندازه عبادت کول هم شرك ګڼل کيږي، نو که څوك په خپل اختيار سره بيله الله نه دبل چا هر ډول عبادت وکړي: مثلا دهغه لپاره لمونځ وکړي، يا روژه ونيسي، يا سوال ځني* وکړي، يا نذر ورته ومني، يا کوم څاروی ورته حلال کړي، يا د مړي نه مدد اومرسته وغواړي، او يا داسي نور، نو دا په حقيقت کي* له الله سره شريك نيول دي، او شرك له ټولو نه لويه ګناه ده چي (دمسلمان) ټول نيك اعمال له مينځه* وړي.

دوهم: د ربوبيت توحيد:

او هغه دادی چي انسان پدي اقرار وکړي چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

يواځـې* الله ﷻ (دمخلوقـاتو) پـيدا كونكـى، روزي وركونكـى، ژونـد ببنبونكـى، مـرګ راوسـتونكى، (دكائـناتو) پـالونكى، او داسـمانونو او ځمكـو څښتـن دى. او پدي سره اقرار كول دهغه فطرت (تقاضا) ده په كوم چې الله ﷻ مخلوقات پـيدا كړيدي، تردې پوري چې په كومو مشركينو كښې چې زموږ پيغمبر محمد ﷺ راليږل شوى وو، هغوى هم پدي توحيد اقرار كاوه او تريـنه منكر نه وو، الله ﷻ فرمايي: ﴿قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّــنَ السَّمَاء وَالأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ والأَبْصَارَ وَمَن يُخْــرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيَّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَن يُدَبِّرُ الأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللّهُ فَقُلْ أَفَلاَ تَتَّقُونَ﴾ [يونس: ۳۱]

تـرجمه: (اې پيغمبره مشـركينو ته) ووايه چې څوك تاسـو تـه له آسـمان او ځمكـې نـه روزي* دركـوي؟ او څوك دغوږونو او ستركو مالك دى؟ او څوك ژوندى له مړي نـه او مړى له ژونـدي څخه راوباسـي؟ او څـوك

(c) ketabton.com: The Digital Library

د (ټولو) کارونو تدبير او پالل کوي؟ نو ژر به هغوی ووايي: چي الله (دا ټول کارونه کوي)، نو ورته ووايه چي آيا تاسو (د الله څخه) نه ويريږئ؟.

او له انسانانو نه ډير کم داسي خلك شته چي د ربوبيت له توحيد نه يې په ښکاره انکار کړيدی، او په باطن کي له خپل ځان سره په هغه باندي عقيده لري، خو يوائي* دتکبر او عناد په وجه يې له هغه نه (په ظاهره) انکار کړيدی، لکه څرنګه چي الله ﷻ فرمايي: ﴿وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا﴾ [النمل: ١٤]

ترجمه: او د دغو (آياتونو څخه) دوی دظلم او سرکشۍ د وجهي انکار وکړ، پداسي حال کي چي زړونو يې په هغه يقين او باور درلود.

دريم: د اسماء (نومونو) او صفاتو توحيد:

د اسماء او صفاتو توحيد دادی چي دالله په هغو صفاتو ايمان ولرو چي دخپل ځان لپاره يې ثابت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي، او یا پیغمبر ﷺ د الله ﷻ لپاره دغه نومونه او صفتونه ثابت کړي وي، او هغه پداسي شکل سره ثابت کړو چي د الله ﷻ دشان او شوکت سره لائق او مناسب وي، بي لدې چي دهغه په کیفیت او څرنګوالي پوه شو، او یا يې بیان کړو، او بیله دي چي هغه دمخلوقاتو له صفاتو سره مشابه او یو شان وګڼو، او یا يي په اصلي معنی کي تغیر راولو، او یا ورنه انکار وکړو، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلِلَّهِ الأَسْمَاء الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا﴾ [الأعراف: ۱۸۰]

ترجمه: او خاص الله لره ډير ښه او ښايسته نومونه دي، نو (الله ﷻ) په هغو (نومونو) سره وبولئ.

او الله ﷻ فرمايي: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ البَصِيرُ﴾ [الشورى: ۱۱]

ترجمه: د الله په شان* او څېر بل هيڅ شی نشته، او هم هغه ښه اوريدونکی او ښه ليدونکی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو په (لا إله إلا الله) ویلو کي ددي (پورتنیو) دریو شیانو اعلان او په هغو اقرار دي، نو هغه څوك چي (لا إله إلا الله) په خوله سره ووایي او په معنی یي پوه شي، او دهغي مطابق عمل وکړي، یعني الله ته شریك پیدا نکړي، او یواځي هغه دعبادت لائق وبولي، نو دا (سړی) حقیقي مسلمان دی، او هغه څوك چي دغه کلمه په خوله سره ووایي، او دهغي مطابق په ظاهره سره عمل وکړي، خو په زړه کي په هغي عقیده ونلري، نو دا (سړی) منافق دی، او هغه څوك چي دغه کلمه په خوله ووایي، او دهغي په خلاف عمل وکړي، نو دا (سړی) کافر دی، که څه هم دا کلمه په وارو* وارو ووایي (بیا هم مسلمان نه بلل کیږي).

او په (محمد رسول الله) باندي شهادت* ویلو معنی داده: چي په هغه دین او رسالت باندي ایمان راوړو کوم چي محمد ﷺ دالله جَلَّ جَلَالُهُ له جانبه موږ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړی دی، او په کومو چې یې امر کړی دهغه اطاعت وشي، او له کومو شیانو نه چې یې منع کړیده له هغو نه ډډه وکړي شي، او دا چې (دمسلمان) ټول اعمال او عبادتونه به دپیغمبر ﷺ دشریعت او سنت مطابق وي، لکه څرنګه چې الله ﷻ فرمايي: ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ [التوبة: ۱۲۸]

ترجمه: په رښتيا سره (ای مسلمانانو) تاسو ته ستاسو له جنس څخه پيغمبر راغلی دی، چې ډير سخت او دروند دی پر ده باندي هغه څه چې تاسو ته تکليف رسوي، (او) په تاسو باندي ډير حرصناك دی، (او) پر مومنانو باندي مشفق او مهربان دی.

او فرمايي: ﴿مَّنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾ [النساء: ۸۰]

ترجمه: څوك چې دپيغمبر ﷺ اطاعت کوي، نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

(په حقيقت سره) هغه دالله ﷻ اطاعت کړی دی.

او فرمايي: ﴿وَأَطِيعُواْ اللّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ [آل عمران: ۱۳۲]

ترجمه: او دالله او د(هغه) دپيغمبر اطاعت وکړئ (حکم ومنئ)، ددې لپاره چې په تاسو رحم وشي.

او فرمايي: ﴿مُّحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ﴾ [الفتح: ۲۹]

ترجمه: محمد دالله ﷻ پيغمبر دی، او هغه کسان (صحابهٔ کرام) چې لده سره دي (هغوی) پر کفارو سختګير، او په خپلو مينځونو کې مهربان او زړه سواندي دي.

دوهم او دريم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:

الله ﷻ فرمايي: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلاّ لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاء وَيُقِيمُوا الصَّلاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ﴾ [البينة: ٥]

ترجمه: او دوی ته امر نه دی کړی شوی مګر پدې (خبره) چې يواځې دالله ﷻ عبادت وکړي، پداسې حال کې چې عبادت به يې خاص (الله) لره وي، او له باطل نه به حق ته راګرځيدونکی او مايل وي، او لمونځ دې اداء کړي، او زکات دې ورکړي، او همدا (امر کړي شوي کارونه) محکم* او کلك دين دی.

او فرمايي: ﴿وَأَقِيمُواْ الصَّلاَةَ وَآتُواْ الزَّكَاةَ وَارْكَعُواْ مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ [البقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ بنه اداء کړئ، او زکات ورکړئ، او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ کونکو سره لمونځ وکړئ).

او لمونځ هغه رکن دی چې موږ به په راتلونکو صفحو کي دهغه احکام بيان کړو.

او زکات هغه (معينه اندازه مال) دی چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـالدارو خلکـو* د مـالونو څخـه اخيسـتل کـيږي او فقـيرانو او نـورو د زکـات مسـتحقو کسـانو تـه ورکـول کـيږي، او هغـه داسلام دارکانو څخه يو لوی رکن دی، چـي پـه هغـه سره اجتماعـي لاسنيونه* او دافـرادو پـه مينځ کي يو له بل سره مرسته او تعاون کول مينځ ته راځـي، او پدي شـکل سره يې فقـير او محـتاج لره په مـالدار سرې باندي دا حق ګرځولی دی چي بيله کوم احسان او منت نه (ورته زکات ورکړي).

څلورم رکن: د رمضان دمياشتي روژه:

الله ﷻ فـرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّـيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

[البقرة: ۱۸۳]

تـرجمه: اې مومـنانو پـه تاسـو بـاندي روژه فـرض کـړې شويده، لکه څنګه چي په هغو کسانو فرض کړې شوې وه چي له تاسو نه مخکي وه (يعني پر مخکيني امتونو باندي)، تر څو (له الله نه) وويريږئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چي د تلو راتلو طاقت* او قدرت يي ولري:

الله جَلَّ جَلاله فرمايي: ﴿وَلِلّه عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ الله غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ [آل عمران: ۹۷]

ترجمه: او الله تعالى لره پر خلكو* باندي دبيت الله حج كول (فرض) دي دهغه چا لپاره چي هغې ته دتلو راتلو طاقت* او قدرت ولري، او څوك چي كافر شو (ويې نه مانه دغه حكم) نو بيشكه الله د ټول عالم نه بې پرواه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه اهمیت*

له مخکینیو خبرو څخه څرګنده* شوه چي لمونځ په اسلام کي لوی ارزښت* او مقام لري، او هغه داسلام دارکانو څخه دوهم داسي رکن دی چي بیله هغه داداء کولو نه (دچا) اسلام نشي صحیح کیدای، او د لمانځه په باره کي سستي او بي پروایي کول دمنافقینو له صفاتو څخه شمیرل کیږي، او (په مکمل ډول سره) پریښودل یي کفر او ګمراهي ده، چي په هغه سره انسان داسلام له دایري نه وزي، لکه څنګه چي پیغمبر ﷺ په صحیح حدیث کي فرمایي: «بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الْكُفْرِ وَالشِّرْكِ تَرْكُ الصَّلاةِ».

ترجمه: دسړي او دکفر او شرك په مینځ کي (جلاکونکی حد) دلمانځه پریښودل دي. او فرمایي: «الْعَهْدُ الَّذي بَيْنَنا وَبَيْنَهُمْ الصَّلاةُ، فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ»،

ترجمه: کوم عهد او پیمان چي زموږ او ددوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(کافرانو) تر مينځ دی هغه لمونځ دی، چا چي هغه پريښود نو په رښتيا سره هغه کافر دی. (دا حديث ترمذي روايت کړيدی، او هغه يي حَسَن بللی دی).

لمونځ داسلام بنياد او اساس دی، او هغه دالله ﷻ او بنده په مينځ کي رابطه ده، لکه څنګه چي پيغمبر ﷺ په صحيح حديث کي فرمايي: «إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا صَلَّى يُنَاجِي رَبَّهُ».

ترجمه: کله چي له تاسو نه يو تن لمونځ کوي نو هغه دخپل خدای سره راز او نياز* کوي. او لمونځ دالله ﷻ سره دبنده دمحبت لرلو، او دهغه دنعمتونو دقدر کولو علامه او نښانه ده، او ددې وجي نه چي لمونځ لوی ارزښت او فضيلت لري، نو ځکه خو له ټولو نه اولينه فريضه ده چي پر پيغمبر ﷺ باندي فرض شويده، او لمونځ پدي امت باندي دمعراج په شپه په اسمان کي فرض شوی دی، او چي کله له پيغمبر ﷺ نه پوښتنه* وشوه چي له ټولو نه غوره*

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمل کوم دی؟ هغه وفرمایل: «الصَّلاةُ عَلَى وَقْتِهَا»، یعني: لمونځ کول په خپل وقت کي. (دا حدیث بخاري او مسلم روایت کړی دی).

او الله ﷻ لمونځ دګناهونو دپاکیدلو سبب ګرځولی دی، پیغمبر ﷺ فرمایلي دي: «أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْراً بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّات، هَلْ يَبْقَى مِنْ دَرَنه شَيْءٌ؟» قَالُوا: لا يَبْقَى مِنْ دَرَنه شَيْءٌ، قَالَ: «فَذَلكَ مَثَلُ الصَّلَوات الْخَمْسِ يَمْحُو اللهُ بِهِنَّ الْخَطَايَا»؟

ترجمه: آیا تاسو ته معلومه ده که له تاسو نه دیو کس دکور ددروازې مخي ته یوه ویاله* وي او هره ورځ په هغه کي پنځه ځله ولامبي*، نو ایا دده (په بدن) کي به څه خیري* پاتي شي؟ (صحابه وو ﷺ) وویل: نه، هیڅ خیري* به پاتي نشي، (پیغمبر ﷺ) وفرمایل: نو دا (په ورځ کي) دپنځو لمونځونو مثال دی، چي الله ﷻ دهغه په وجه (دلمونځ کونکي) ګناهونه بخښي. (دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

حديث بخاري او مسلم روايت کړيدی).

او په حديث کي له پيغمبر ﷺ نه راغلي دي: چي هغه کله لدي دنيا نه رحلت کاوه، اخيري وصيت او اخيرنۍ خبره يي داوه: «چي دلمانځه په باره کي، او دهغو (مريانو*) په باره کي چي ستاسو تر لاس لاندي دي، له الله نه وويريږئ». (دا حديث احمد او نسائي او ابن ماجه روايت کړی دی).

الله جَلَّ جَلَالُهُ په قرآن کريم کي دلمانځه او لمونځ کونکو ډير لوی فضيلت او شرف ذکر کړی دی، له ټولو طاعتونو او عبادتونو نه يې دلمانځه زياته يادونه کړيده، او دهغه په باره کي يي خصوصي توصيه کړيده، الله جَلَّ جَلَالُهُ فرمايي: ﴿حَافِظُواْ عَلَى الصَّلَوَاتِ والصَّلاَةِ الْوُسْطَى وَقُومُواْ لِلّهِ قَانِتِينَ﴾ [البقرة: ۲۳۸]

ترجمه: پر (ټولو) لمونځونو باندي محافظت وکړی، او (په خاصه توګه) په مينځني (مازديګر لمونځ باندي، او (په لمانځه کي) الله ته په ويره (او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادب) سره ودرېږي.

او فرمايي: ﴿وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنكَرِ﴾ [العنكبوت: ٤٥]

ترجمه: او لمونځ ښه اداء کړې، په رښتيا سره لمونځ (انسان) له بې حيايي او بدو کارونو څخه منع کوي.

او فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اسْتَعِينُواْ بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ [البقرة: ١٥٣]

ترجمه: اې مومنانو (له الله نه) په صبر او لمونځ کولو سره مدد وغواړئ، په رښتيا سره چې الله له صبر کونکو سره دی.

او فرمايي: ﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا﴾ [النساء: ١٠٣]

ترجمه: په تحقيق سره لمونځ پر مومنانو باندې معين او ټاکلی وخت کې فرض دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ﷻ دهغه چا لپاره چي لمونځ نکوي (سخت) عذاب واجب کړی دی، الله ﷻ فرمایي: ﴿فَخَلَفَ مِن بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا﴾ [مريم: ٥٩]

ترجمه: نو وروسته لدوی نه داسي خلیفګان* راغلل چي لمونځ یي ضایع کړ (او نه یي اداء کاوه) او په شهوتونو پسي لاړل، نو دوی به (ژر) له بد عاقبت سره (په دوږخ کي) مخامخ شي.

او الله ﷻ په خپل مبارك کتاب (قران) کي ددي خبري بیان کړیدی چي دمجرمانو او ګنهکارانو ودوږخ* ته دداخلیدلو اولین سبب دلمانځه پریښودل دي، هغه فرمایي: ﴿مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرَ * قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ﴾ [المدثر: ٤٢-٤٣]

ترجمه: (له دوږخیانو* نه به پوښتنه وشي چي) کوم شي تاسو دوږخ ته داخل کړی؟ هغوی به ووایي: چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ له لمونځ کونکو څخه نه وو (نو ځکه دوږخ ته راوستل شوي يو).

او پيغمبر ﷺ فرمايلي دي چي څوك دسهار* او مازديګر* لمونځ وکړي نو هغه به جنت ته لاړ شي، لکه څنګه چي په صحيح حديث کي راغلي دي: «مَنْ صَلَّى البَرْدَينِ دَخَلَ الْجَنَّةَ».

ترجمه: څوك چي دسهار او مازديګر لمونځ وکړي، جنت ته به لاړ شي.

لمونځ په ټولو اسماني اديانو کي يو عام او ښکاره عبادت دی، چي معنی او مفهوم يي دادی چي (مسلمان) يواځي هغه الله ته تسليم شي او کامل اطاعت يي وکړي چي هيڅ شريك او ساری* نلري- ، او لمونځ انسانانو ته دتقوی، انکسار، الله ته رجوع کولو، صبر، جهاد، او توکل کولو تربيه* ور کوي، او دا هغه ظاهري عبادت دی چي دلمونځ کونکي په ايمان، او دالله رب العالمين په بندګۍ کي دهغه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ريښتنولۍ او صداقت دلالت کوي.

نو پر هر مسلمان باندي فرض دي چي په دوامدار شکل سره لمونځونه په خپلو وختونو کي په هغه طريقه سره اداء کړي چي الله ﷻ مشروع کړيده، تر څو پدي توګه دالله ﷻ او د پيغمبر ﷺ اطاعت پر ځاى کړي، او دهغه له غضب او دردونکي عذاب څخه ځان وژغوري*.

(c) ketabton.com: The Digital Library

طهارت يا دلمانځه لپاره پاکوالی

دا طهارت دبدن*، جامو، او دلمانځه دځای پاك ساتلو ته شامل دی.

* دبدن پاکوالی په دوو شيانو سره کيږي:

لومړی: غُسل (ځان مينځل):

چي دجنابت*، حيض، او نفاس نه وروسته کيږي، پداسي شکل سره چي ټول بدن او ويښتان* په اوبو سره دپاکوالي په نيت ومينځي*.

دوهم: اودس کول:

الله جَلَّ جَلَالُهُ فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلاَةِ فاغْسِلُواْ وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُواْ بِرُؤُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَينِ﴾ [المائدة: ٦]

ترجمه: اې مومنانو کله چي لمانځه ته دولاړيدلو (نيت او اراده) وکړی، نو خپل مخونه، او لاسونه تر څنګلو* پوري ومينځئ، او پر خپلو سرونو باندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسح وکړئ، او خپلي پښې* تر بجلکو* (پنډیو) پوري (ومینځئ).

نو دا مبارك ایت په هغو شیانو مشتمل دی دکومو چي مراعات په اودس کولو کي واجب دی، او هغه شیان دادي:

۱- دمخ مینځل دخولي او پوزي ته اوبو اچولو په شمول.

۲- تر څنګلو پوري دلاسونو مینځل*.

۳- دغوږونو په شمول دټول سر مسح کول.

۴- تر بجلکو* پوري دپښو مینځل.

* او دجامو او ځای پاکوالی دادی چي له مرداري او نجاست (ګندګی) نه لکه: تشي بولي*، ډکي بولي* او نورو نجاستونو (ګندګیو) څخه پاك وساتل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیمم وهل

لـه هغـو اسـانتیاوو او سـهولتونو څخه چي الله ﷻ مسـلمانانو تـه وربـه بـرخه کړیـدي، یـو هـم دادی چـي داوبـو دنشـتوالي پـه وخت یـا پـه هغـه صـورت کي چي داوبـو اسـتعمالول انسـان تـه ضـرر ولـري، هغـه تـه یـي تـیمم وهـل روا کـړیـدی. (دتـیمم طـریقه) پداسـي شـکل سـره ده چـي لاسـونه بـه پـه ځمکـه بانـدي ووهـي او بیـا پـه هغـو سـره خـپل مـخ او دواړه لاسـونه مسـح کـړي.

الله ﷻ فــرمايي: ﴿فَلَمْ تَجِدُواْ مَاء فَتَيَمَّمُواْ صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُواْ بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُم مِّنْهُ﴾ [المائدة: ٦]

تـرجمه: (کـه مـو چـیري اودس یـا غسـل کـولـو تـه ضـرورت شـو) او بـیا مـو اوبـه ونـه مـوندلي* نـو پـه پاکـه خـاوره سـره تیـمم وکـړی، (یعـني دواړه لاسـونه پـه ځمکـه ووهـی) او خـپل مخـونـه او لاسـونه پـه هغـه سـره مسـح کـړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمار ﷺ وايي: پيغمبر ﷺ زه په يو کار پسي واستولم، نو ماته جنابت* پيښ شو، او اوبه مي پيدا نکړي، نو (دپاکوالي لپاره) په خاورو کي داسي ولغړيدم* لکه څنګه چي يو حيوان لغړي (او بيا مي لمونځ وکړی)، او بيا پيغمبر ﷺ ته راغلم او قصه مي ورته بيان کړه، نو ويي فرمايل: «إِنَّمَا يَكْفِيكَ أَنْ تَقُولَ بِيَدَيْكَ هَكَذَا» ثُمَّ ضَرَبَ بِيَدَيْهِ الأَرْضَ ضَرْبَةً وَاحِدَةً، ثُمَّ مَسَحَ الشِّمَالَ عَلَى الْيَمِينِ، وَظَاهِرَ كَفَّيْهِ وَوَجْهِهِ.

ترجمه: تا ته دا کافي وه چي لاسونه دي داسي په (ځمکه) وهلي وای، او بيا يي لاسونه يو ځل په ځمکه ووهل، او بيا يي په چپ (لاس) سره ښی (لاس)، او دلاسونو پنجې او خپل مخ مسح کړی. (دا حديث بخاري او مسلم روايت کړيدی).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرض لمونځونه

اسلام پر هر مسلمان باندي په يوه ورځ او شپه کي پـنځه لمونځونـه فـرض کړيـدي، او هغـه: دسـهار، غرمي، مازديګر، ماښام، او ماسخوتن لمونځونه دي.

۱- دسهار لمونځ:

او هغـه دوه رکعـته دی، او وخـت يـي له دوهمـي سپيدي* (هغـه پـراخه روښنايـي چـي دشـپي لخـوا پـه مشرق کي وي) راختلو څخه تر لمر ختلو پوري دی.

۲- دغرمي لمونځ:

او هغـه څلـور رکعـته دی، او وخـت يـي دآسمـان لـه مـينځ نـه دلمر له زوال څخـه شـروع بـيا تـر هغـه پـوري دوام لري چي دهر شي سيوری يو برابر* شي، بيله هغه سيوري نه چي دزوال په وخت کي وي.

۳- دمازديګر لمونځ:

او هغـه څلـور رکعـته دی، وخت يي دغرمي دوخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

له وتلو نه شروع کیږي تر هغه پورې چې دهر شی سیوری دوه برابره شي، بیله هغه سیوري نه چې دزوال په وخت کې وي، او دضرورت وخت یې دلمر تر لویدلو پورې دی.

۴- دماښام لمونځ:

او هغه دري رکعته دی، او وخت يې دلمر لويدلو* نه تر سره شفق* ورکیدلو پورې دی.

۵- دماسخوتن لمونځ:

او هغه څلور رکعته دی، وخت يې دماښام دوخت له ختمیدلو نه وروسته بیا دشپې تر دریمې حصې او یا اولې نیمايي حصې پورې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه اداء کولو طریقه

وروسته لدي نه چي بدن او دلمانځه ځای په تیر شوي کیفیت سره پاك شي، او مسلمان دلمانځه دوخت له داخلیدلو څخه مطمئن شي، نو قبلې (په مکه مکرمه کي بیت الله شریف) ته دي مخ کړي پداسي حال کي چي کوم فرضي او یا نفلي لمونځ کول غواړي، دهغه اراده او نیت به په زړه کي کوي، او بیا به لاندي افعال په ځای کوي:

۱- اول تکبیر (تکبیر تحریمه) «الله اکبر» به وایي، پداسي حال کي چي دسجدي ځای ته به ګوري.

۲- دتکبیر ویلو په وخت کي به خپل لاسونه داوږو برابر او یا دغوږونو دبرابرۍ په اندازه پورته کوي.

۳- د«الله اکبر» وروسته دغه دوعا لوستل سنت ده: «سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى

(c) ketabton.com: The Digital Library

جَـــدُّكَ، وَلاَ إِلَهَ غَيْرُكَ»(۱)، او کـه وغـواړي دا دوعا دي ووايـي: «اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَّ بَيْنَ الْمَشْـــرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى الـــثَّوْبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ»(۲).

۴- بـيا بـه وايـي «أَعُـــوذُ بَاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»(۳)، او بـيا بـه «الحمد لله» لولي:

---

(۱) ترجمه: الهي! تا په پاکي سره يادوم او ستا پوره ستاينه کوم، او مبارك دی نوم ستا، او اوچت دی شان او شوکت ستا، او بيله تا نه بل څوك د عبادت وړ نشته.

(۲) ترجمه: الهي! زما او زما د ګناهونو تر مينځ دومره لري والی راولې، لکه څنګه چي دي د مشرق او مغرب په مينځ کي لري والی راوستی دی، الهي! ما له خپلو ګناهونو نه داسي پاك کړې لکه څنګه چي سپينه جامه له خيرو نه پاکه کړي شي، الهي! ما له ګناهونو نه په واوره، او اوبو، او ږلۍ سره ووينځې.

(۳) ترجمه: په الله سره د رټل شوي شيطان څخه پناه غواړم، په نامه د الله چي =

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿الْحَمْـــدُ للّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَالِكِ يَـــوْمِ الدِّينِ * إِيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * اهدِنَا الصِّرَاطَ المُســـتَقِيمَ * صِـــرَاطَ الَّذِينَ أَنعَمتَ عَلَيهِمْ غَيرِ المَغضُوبِ عَلَـــيهِمْ وَلاَ الضَّـــالِّينَ﴾(۱)، او لـدې وروسته به «آمين» وايي.

۵- بـيا بـه لـه قـرآن كـريم نـه هغـه سـورت او يـا هغـه آيـتونه لولـي چـي پـه ياد يـي وي او ورتـه اسانه وي، لکه دا ســـورت: ﴿إِذَا جَاء نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ * وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُـــونَ فِـــي دِيـــنِ اللَّهِ أَفْوَاجًا * فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ

ډير زيات مهربان او پوره رحم لرونکی دی شروع کوم.

(۱) تـرجمه: ټولـي غـوره سـتاينې يواځـې الله تعـالى لـره دي چـي دټـول عـالم پـالونکی دی. ډيـر زيـات مهربان او پـوره رحـم لـرونکی دی. دجزاء دورځې خـاوند دی. يواځې سـتا عبادت کوو او يواځې له تا څخه مرسته غواړو. مونـږ تـه سـمه لـياره وښيـنه. دهغـو کسـانو لـياره چي تا پـر هغـوی بـاندي انعـام کـړی دی، نـه دهغـو کسـانو لـياره چي درباندي غضب کـړې شوی، او نه دګمراهانو لـياره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَاسْــتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا﴾[١]، او يا دقرآن كريم بل كوم سورت.

۶- بيا به لدې نه وروسته د «اللَّهُ أَكْبَر»[٢] په ويلو سره ركوع كوي، پداسي حال كي چي ملا* به يي سيده او برابره وي، او لاسونه به يي پر ځنګنونو* ايښي وي، او «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيم»[٣] به وايي، او دري ځلي* او يا له هغه نه زيات ويل يې سنت دي.

۷- بيا به د «سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ»[٤] په ويلو سره له

---

(١) ترجمه: كله چي د الله مرسته او برياليتوب رارسيږي. او وويني چي خلك جوپې جوپې د الله په دين كي ننوځي. نو خپل پروردګار په پاكي ياد كړه، او له هغه څخه بخښنه وغواړه، بيشكه چي هغه ډير دتوبې قبلوونكى دى.

(٢) ترجمه: الله ډير لوى دى.

(٣) ترجمه: پاك دى ځما لوى پروردګار.

(٤) ترجمه: قبول كړه الله (حمد او ثنا) د هغه چا چي د هغه حمد او ثنا يې وويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رکوع څخه سر پورته کوي، که امام وي او که يوازي ځانته وي، او له دريدلو وروسته به «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْــداً كَــثِيراً طَيِّباً مُبَارَكاً فِيهِ، مِلْءَ السَّمَاوَاتِ وَمِلْءَ الأَرْضِ، وَمِلْءَ مَا بَيْنَهُمَا، وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ»(١) وايي.

او که مقتدي وو، نو دپورته کيدو په وخت کي به «رَبَّنا وَلَكَ الحمدُ...» تر آخره پوري وايي.

٨- بيا به د «الله أكبر» پـه ويلو سره سجدي ته ولاړ شي، پداسي حال کي چي متهان* (يا څنګلي) به يي له بغلونو څخه، او ورنونه* به يي له لينګو* څخه ليري وي، او سجده به پر اوو اندامونو* باندي کوي: تندی

(١) ترجمه: اې زمونږ پروردګاره! تا لره ټوله غوره ستاينه ده، ستاينه ډيره زياته، پاکه، او مبارکه، د آسمانونو او ځمکي او د هغوی تر مينځ د مخلوقاتو د ډکوالي په اندازه، او په اندازه د ډکوالي د هغه شيانو چي تا وروسته غوښتي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـه پـوزي سره، دواړه وُرغوي*، څنګنونه، دپښو دګوتو شاوي، او «سُـــبحانَ ربيَ الأعلى»(۱) به دري واره او يا زيات وايي، او چي کومـه دوعـا يي خوښه وي هغه به زياته لولي.

۹- بـيا به د «الله اکبر» په ويلو سره له سجدي څخه سر راپورتـه کـوي، او پر چـپه پښـه به کښيني، او ښي* پښـه بـه دَرَوي*، او لاسـونه بـه پـر ورنونـو او څنګـنونو باندي ايږدي، او «رَبِّ اغْفِــرْ لِـــي وَارْحَمْنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي وَاهْدِنِي وَاجْبُرْنِي»(۲) به وايي.

۱۰- بـيا به د «الله اکبر» په ويلو سره دوهمه سجده کوي، په کـوم ترتيب سره چي يي لومړی سجده وکړه،

---

(۱) ترجمه: پاك دی ځما لوی پروردګار.

(۲) ترجمه: الهي! مـا تـه بخښـنـه وکـړې، او پـه مـا رحم وکړې، او ما ته عافيت راکړې، او روزي را تـه راکـړې، او هدايت را ته وکړې، او نقصان مي پوره کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پدي ډول سره يې يو رکعت پوره او بشپړ شو.

۱۱- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره دوهم رکعت ته پورته کيږي.

۱۲- بيا به «الحمد لله..» تر آخره پوري وايي، بيا به دقرآن کريم يو سورت وروسته وايي، بيا به رکوع ته ځي، بيا به له رکوع څخه راپورته کيږي، بيا به دوه سجدي کوي، په هماغه ترتيب سره لکه څرنګه چي يي په لومړي رکعت کي وکړ.

۱۳- وروسته لدې نه چي ددوهمي سجدې څخه سر را پورته کړي هماغسي به کښيني لکه څرنګه چي ددوو سجدو په مينځ کي کښيناستلى* وو، بيا به «التَّحِيَّاتُ لله وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلامُ عَلَينا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لاَّ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ»[۱] ووايي.

---

(۱) ترجمه: ژبني او بدني او مالي عبادتونه ټول الله لره دي، سلام او د الله =

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـه چیري لمونـځ دوه رکعتـیز وو لکـه د سـهار، جمعـي، او یـا اختر لمونـځ نـو تـر اخره به ناست وي او د «التحیات..» وروسـته به «اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّــــكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِــيدٌ»(۱) ووایـــي، او له څلورو شیانو څخه به پناه غـواړي او داسي بـه وایـــي: «اللّٰهُـــمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ

رحمت او برکـتونه دي وي پر تا اې پیغمبره! سلام دي وي پر مونږ او د الله پر نـیکو بـندګانو، زه شـاهدي ورکـوم چـي بـیله الله نـه بـل د عـبادت وړ معبود* نشته، او شاهدي ورکوم چي محمد د الله بنده او پیغمبر دی.

(۱) ترجمه: الهي! پر محمد او د محمد پر اهل وعیال درود ولیږه، لکه څنګه چي دي پر ابراهیم عليه السلام او د ابراهیم عليه السلام پر اهل و عیال درود لیږلی دی، په رښتیا سره تـه ستایلی شوی، د لویي خاوند یې، او برکت نازل کړه پر محمد او د هغه پر اهـل وعـیال بـاندي، لکه څنګه چي دي برکـت نـازل کړی دی پر ابراهیم عليه السلام او د هغه پر اهل وعیال باندي، په رښتیا سره ته ستایل شوی، د لویي خاوند یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عَـــذَابِ جَهَــنَّمَ، وَمِـــنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَـــاتِ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ»[١]، او بيا بـه دخپـل ځان لـپاره ددنـيا او اخرت دخير غوښتلو دوعـا کـوي، او دا (دوعاګانـي او اذکـار) پـه فرضـي او نفلـي لمونځونو دواړو کي ويل کيږي.

بـيا بـه پـه «السَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ»[٢] ويلو سره ښي طرف ته سلام ګرځوي، او بيا به پـه «السَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ» ويلو سره چپ طرف ته سلام ګرځوي.

او کـه لمونځ دري رکعتيز وي لکه دماښام لمونځ، او يـا څلـور رکعتـيز وي لکـه دغرمـي، مازديګـر، او ماســخوتن لمونځونــه، نــو د لومــړی ناســتي له

(١) ترجمه: الهي! زه په تا سره پناه غواړم د دوزخ له عذاب څخه، او د قبر له عذاب څخه، او د ژوند او مرګ له فتنو څخه، او د مسيح دجال د فتني د شر څخه.

(٢) ترجمه: سلام (سلامتيا) او دالله رحمت دي وي پر تاسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«التحـــيات..» نـه وروسـتـه بـه «الله اکبر» ووايـي او وبـه دريـږي، او بـيا بـه «الحمد لله..» يوازي ووايي: او بيا به رکوع او سجده وکړي، لکه څرنګه چي يي په اولو دوو رکعتونو کـي وکـړه، بـيا بـه پـه همـدا ډول سره څلـورم رکعت کـوي، ليکـن له سجدي نه وروسته به د «تَوَرُّك» پـه شـکل کښينـي، او هغـه داده چي ښى پښـه ودَرَوي، او چـپه پښـه بـه تـر هغـه لاندي کښيږدي، او کوناتي به پر ځمکه کښـيږدي، او بـيا بـه «التحـــيات..» ووايـي، دمابنـام پـه دريـم رکعت کـي، او دغرمـي، مازديګر او ماسخوتن په څلورم رکعت کي، او بيا به پر پيغمبر ﷺ باندي درود «الـــلهمَّ صَلِّ..» وايـي، او کـه وغواړي نو دوعـا دي وکـړي، او بـيا بـه ښى او چـپ طرف ته سلام وګرځوي لکه څرنګه چي مخکي بيان وشو.

او پدي ترتيب سره يي لمونځ پوره او بشپړ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جماعت* لمونځ

دجماعت لمونځ په يوازي لمونځ باندي اوويشت درجي زيات فضيلت او غوره والى لري، لکه څرنګه چي له ابن عمر رضي الله عنهما څخه په بخاري کي روايت دى چي پيغمبر ﷺ فرمايي: «لقد هممْتُ أن آمرَ بالصلاةِ فتُقامَ ثم أُخالفَ إلى قومٍ في منازلِهم لا يشهدونَ الصلاةَ في جماعةٍ فأُحرقَها عليهم».

ترجمه: په رښتيا سره چي ما اراده وکړه چي امر وکړم چي لمونځ ودرول شي (اقامت وويل شي)، اوبيا زه دهغو کسانو کورونو ته لاړ شم چي دجماعت لمونځ ته نه راځي، او (کورونه يي) ورباندي وسوځوم. (دا حديث بخاري او مسلم روايت کړى دى).

نو که چيري دجماعت لمونځ پريښودل لويه ګناه نه واى، پيغمبر ﷺ به دوى دکورونو په سوځولو سره نه تهديد* کولاى. او الله ﷻ فرمايي: ﴿وَأَقِيمُواْ الصَّلاَةَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَآتُواْ الزَّكَاةَ وَارْكَعُواْ مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ [بقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ بنه اداء کړئ، او زکات ورکړئ، او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (یعني له لمونځ کونکو سره لمونځ وکړئ).

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجُمعې لمونځ

اسلام همیشه یووالی او وحدت خوښوي او هغه ته (خلګك) رابولي*، او اختلاف بد ګڼي او له هغه نه کرکه او نفرت کوي، او هیڅ داسي کار نشته چي دمسلمانانو په مینځ کي دیووالي او وحدت درامینځ ته کیدو په لاره کي مثبت رول* ولري، او اسلام (مسلمانان) هغه ته دعوت او تشویق کړي نه وي، او په هغه سره یې امر نه وي کړی.

دجمعې ورځ دمسلمانانو لپاره داختر ورځ ده، چي په هغې کي دالله ﷻ یادونه او تعظیم کوي، او ددنیا له کارونو او مصروفیتونو نه لیري په مسجدونو کي راغونډیږي، تر څو دالله ﷻ درضا لپاره دهغه له فرائضو څخه یوه مهمه فریضه او وجیبه* په ځای کړي، او دخطیبانو او عالمانو هغه لاربنودونو او ارشاداتو ته غوږ کښیږدي، کوم چي په خطبه کي یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندي کوي، او خطبه هغه اوونيز (هفته وار) درس دی چي خطيب دهغي پواسطې سره اوريدونکي دالله ﷻ توحيد ته رابولي*، او هغوی ته نوی ژوند ورکوي، او دالله او پيغمبر ﷺ محبت او اطاعت ته چمتووالی يي په زړونو کي بيا تازه کوي، الله ﷻ فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِي لِلصَّلَاةِ مِن يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ۞ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [الجمعة: ٩-١٠]

ترجمه: ای مومنانو کله چي دجمعي په ورځ د (جمعي) لمانځه لپاره اذان وشي، نو دالله وذکر (لمانځه) ته ورودانګی*، او پلورل* (او پيرودل)* پريږدی، دا ستاسو لپاره ډيره غوره ده که تاسو پوهيدلاست، او چي کله لمونځ اداء شي، نو په ځمکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــي خــواره* شــی، او دالله فضــل وغــوارې، او الله پــه ډیـرو یـادوولو سره یـاد کـړی، ژر دی چـي کامـیابه بـه شي.

او دجمعـي لمونـځ پـر هـر مسـلمان نـر او ښځـي باندي فـرض دی، کلـه چي بالغ* ازاد او مقیم* وي، او پیغمـبر ﷺ همیشـه هغـه اداء کـړی دی، او دهغـه چـا لـپاره یـي ډیـره سـخته سزا ټاکلي ده چـي هغـه نـه اداء کـوي، پیغمـبر ﷺ فرمایـي: «لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ عَنْ وَدْعِهِمُ الْجُمُعَـــاتِ أَو لَيَخْـــتِمَنَّ اللهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ ثُمَّ لَيَكُونَنَّ مِنَ الْغَافِلِينَ».

تـرجمه: دجمعـي لمونځونو پريښودلو نه دي خلګ پـه کلکـه ډډه وکـړي، او (کـه داسـي ونکـړي نو) الله ﷻ بـه ددوی پـه زړونـو باندي (دغفلت) مُهر* (ټاپه) لګوي، نـو بـيـا بـه دغـافلانو (ګمراهانو) لـه جملي نـه وي. (دا حديث مسلم روايت کړی دی).

(c) ketabton.com: The Digital Library

او فرمايي: «مَـــنْ تَرَكَ ثَلاثَ جُمَعٍ تَهَاوُناً طَبَعَ اللهُ عَلَى قَلْبِهِ».

ترجمه: څوك چي دري جمعي (لمونځ) دسستۍ او تنبلۍ په وجه پرېږدي، الله ﷻ به دهغه په زړه باندي (دغفلت) مُهر (ټاپه) ولګوي.

دجُمعي لمونځ دوه رکعته دی، چي يو مسلمان به يي په إمام پسي دمسلمانانو سره يوځاى په جَمعه کي اداء کوي.

دجُمعي لمونځ بيله جَمعي څخه نه صحيح کيږي، نو مسلمانان به سره يو ځاى راغونديږي، او إمام به دوی ته خطبه وايي او نصيحت او لارښودنه به ورته کوي، او دخطبي په وخت کي خبري کول ناروا دي، ان تردې که خپل ملګري ته ووايي چي: مَه، يا چوپ شه، نو دا هم بيځايه (او ممنوع) کار دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسافر لمونځ

الله ﷻ فرمايي: ﴿يُرِيدُ اللّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلاَ يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ﴾ [البقرة: ۱۸۵]

ترجمه: الله ﷻ ستاسو لپاره اسانتيا غواړي، او تاسو ته تکليف نه غواړي.

همدا راز اسلام داسانتيا او سهولت دين دی، او الله ﷻ هر څوك دخپل وس سره سم* مُکلف کوي، او دداسي کار امر ورته نکوي چي په هغه نشي توانيدلای*، او له دې امله چي په سفر کي هم دمشقت او تکليف اټکل دی، نو الله ﷻ په هغه کي دوه شيان داسانتيا لپاره روا کړيدي:

لومړی: دلمانځه لنډول (قصر کول):

پداسي ډول سره چي څلور رکعتيز لمونځ به دوه رکعته کوي، نو که چيري ته مسافر وې نو دغرمي، مازديگر او ماسخوتن لمونځ دوه رکعته وکړه، او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمابښام او سهار لمونځ په خپل حالت پاتي کيږي يعني په هغې کي قصر نشته.

دلمانځه لنډول دمسلمانانو لپاره دالله ﷻ له طرف نه يوه اسانتيا او رخصت دی، او الله ﷻ داسانه حکمونو (رخصتونو) په ځای کول هماغسي خوښوي لکه څنګه چي دګران حکمونو (عزيمتونو) په ځای کول خوښوي.

دسفر په حکم کي: دموټر*، الوتکي، کښتۍ*، ريل ګاډی، څارويو*، او يا پښو سره سفر کول برابر دي، دې ټولو ته سفر ويلي کيږي، او لمونځ پکښي کي لنډ کيږي، تر څو چي سفر دګناه په مقصد نه وي (چي په هغه کي دلمانځه لنډول روا ندي).

دوهم: ددوو لمونځونو يوځای کول:

مسافر ته روا دي چي دوه لمونځونه يو ځای په يوه وخت کي وکړي، نو دغرمي او مازديګر لمونځونه به يوځای کوي، او همدا رنګه دمابنام او ماسخوتن

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمونځونه به یوځای کوي، او ددوارو لمونځونو وخت به یو کوي، خو دواړه لمونځونه به یوله بل څخه بیل* اداء کیږي، لومړی به د غرمي لمونځ کوي بیا به وریسي سمدستي* دمازدیګر لمونځ کوي، یا اول دماښام لمونځ او وریسي به سمدستي دماسخوتن لمونځ کوي.

او ددوو لمونځونو یوځای والی یوازي* او یوازي دغرمي او مازدیګر، او دماښام او ماسخوتن په مینځ کي وي، مثلاً دسهار او غرمي، یا دمازدیګر او ماښام لمونځونه یوځای کیدلای نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګانې)

دلمونځ کونکي لپاره سنت دي چې دلمانځه نه وروسته درې ځلې «أستغفر الله» ووايي، او بيا به دا (دعا) وايي: «اللّهُمَّ أنتَ السَّلامُ، ومنْكَ السّلامُ، تَبارَكْتَ يا ذَاالجَلالِ وَالإِكْرَام، لا إِلَهَ إِلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلّ شَيْءٍ قَديرٌ، اللّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ»[(١)]، او درې ديرش ځلې به «سُبْحَانَ الله»، «الْحَمْدُ لله»، «اللهُ أَكْبَر» وايي، او سل ځلو پوره کولو لپاره به «لا إِلَـهَ إِلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ،

---

(١) ترجمه: د ثنا، ستاينې او لويي ښبنتن دي، دا وينا ډيره حق ده چه بنده يې کوي (او مونږ ټول ستا بندګان يو) چه اې زما الله څوک منع کوونکې نشته د هغه څه چه ته يې ورکوې، او نه ورکوونکې شته د هغه څه چه ته يې نه ورکوي، او ستا په وړاندې مالدار ته د هغه مال ګټه نه رسوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»[١] وايي.

او (بيا به) آيت الکرسي، «قل هو الله أحد..»، «قل أعوذ برب الفلق..»، او «قل أعوذ برب الناس..» وايي.

او ددغه دريو سورتونو دري ځل ويل دسهار او ماښام دلمانځه څخه وروسته مستحب دي، لکه څرنګه چي دماښام دلمانځه وروسته مستحب دادی چي دمخکيني اذکارو وروسته دا دعا هم لس ځل ووايي: «لا إِلَهَ إلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»[٢].

او دا اذکار ويل ټول سنت دي او فرض ندي.

(١) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه يو دی، شريك نلري، هغه لره (دکائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاينه ده، او هغه پر هر څه قادر دی.

(٢) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه يو دی، شريك نلري، هغه لره (دکائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاينه ده، ، ژوند ورکوي، او مرګ راولي، او هغه پر هر څه قادر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دفرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)

دهر مسلمان نارینه او ښځي* لپاره سنت دي -که چیري هغه مسافر نه وي- دفرضو څخه پرته ددوولس رکعته لمونځ اهتمام وکړي، او هغه دادي:

څلور رکعته دغرمي دلمانځه څخه مخکي، او دوه رکعته وروسته، او دوه رکعته دماښام دلمانځه څخه وروسته، او دوه رکعته دماسخوتن دلمانځه څخه وروسته، او دوه رکعته دسهار دلمانځه څخه مخکي.

له أمّ المومنین أمّ حبیبه رَمْلَه بنت أبي سفیان ﷺ نه روایت دی وایي: دپیغمبر ﷺ نه مي واوریدل چي فرمایي: «مَا منْ عَبْد مُسْلم يُصَلّي لله في كُلّ يَوْمٍ ثنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً تَطَوُّعاً غَيْرَ الْفَرِيضَةِ إلاّ بَنَى اللهُ لَهُ بَيْتاً في الْجَنَّة، أَوْ إلاّ بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ في الْجَنَّة».

ترجمه: هیڅ یو مسلمان بنده به نه وي چي په ورځ کي دفرضو څخه پرته دوولس رکعته بیله فرضو څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفل لمونځ وکړي، مګر دا چې الله ﷻ به هغه لره په جنت کې یو کور جوړ کړي، او یا به هغه لره په جنت کې یو کور جوړ شي. (دا حدیث مسلم روایت کړی دی).

اما په سفر کې به پیغمبر ﷺ دغرمې، ماښام، او ماسخوتن سنت نکول، خو د سهار سنت، او وتر به یې نه پریښودل، او د پیغمبر ﷺ (طریقه) زموږ لپاره داقتداء او پیروۍ غوره نمونه ده، الله ﷻ فرمایي:

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ [الأحزاب: ۲۱]

ترجمه: بیشکه چې د پیغمبر ﷺ (په طریقه او سنتو کې) ستاسو لپاره غوره اقتداء او پیروي ده.

او پیغمبر ﷺ فرمایي: «صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي».

ترجمه: په کوم ډول چې ما ګورئ لمونځ کوم، په هماغه ډول لمونځ وکړئ.

والله وَلِيّ التوفيق، وصلى الله على محمد وآله وصحبه وسلم،،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلهجي داختلاف په صورت کي یوه معنی لرونکي کلمات

چي په کتاب کي راغلي دي

کلمه	معنی
اړخونه	طرفونه، جهتونه
ارزښت	اهمیت
اندامونه	اعضاء
اهمیت	ارزښت
بالغ	مړانه وهلی، بلوغ سن ته رسیدلی
بجلکه	ښنګری، دپښي ګیتی
بدن	جسم، وجود
بر کي لرل	شاملیدل
بیل	جلا، جدا
پښي	سپي
پلورل	خرڅول
پوښتنه	تپوس، سوال
پیرودل	رانیول، اخیستل
تدبیر	تنظیم، پالنه
تدبیر	اداره، پالنه، کنترول

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
تشي بولي	وړې بولي، میتیازي، بولي
توانیدل	قدرت لرل
توپیر	فرق
تهدید	ویروَل، ګواښ ورکول
جماعت لمونځ	په جَمه لمونځ
جنابت	غُسل اوبنتل
ځلي	واري
ځنګون	زنګون، ټکی، ټوټکی
څرګنده	معلومه
څرګنده	ښکاره، ظاهره
څرنګوالی	کیفیت
څنګل	لیچه، مټ
خلګ	خلق
خلیفګان	هغه کسان چي له تیر شوو کسانو نه نمایندګي کوي
خواره	تیت، خپاره
خِیره	ناپاکي، چټلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
دَرَول	نيغ نيول، ولاړول
دوږخ	جهنم، دوزخ
دوهم	دويم
ډکي بولي	غُل، غتي بولي، دانسان ګندګي او فاضله مواد
رابولي	دعوت کوي، غواړي
راز ونياز	دزړه خبري، دسر خبري، دزړه خواله
رول	تاثير
ژغورل	نجات ورکول، ساتل
ساری	مثل، مانند، همتا، شبيه
سپيدې	دسهار رڼايي، دسبا کيدلو علامه
سمدستي	ژر، زر، فوراً
سهار	سَحَر، سهَر
شان	مثل
شان او شوکت	عزت او جلال
شاهدي	ګواهي
شفق	دمابنام په وخت کي داسمان (اُفُق) سرخي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
نبی	راسته
عناد	دښمني
غوره	بهتر، ښه
غونډول	ټولول، جمع کول
کښيناستل	کيناستل
لاسنيونه	يو بل سره کومك کول
لامبل	غسل کول
لغړيدل	لغښتل، ډډه په ډډه اوړيدل، رغښتل
له مينځه وړي	باطله وي، ورکوي
لينګی	ساق، دبجلکي او ځنګون تر مينځ حصه
مازديګر	نمازديګر
مټ	داوړې نه تر څنګل پوري حصه
محکم	ټينګ، کلك
مريان	غلامان
معبود	خدای، هغه څوك يا څيز چي خلګ يي عبادت کوي
مقيم	هغه څوك چي مسافر نه وي، په خپل وطن کي

(c) ketabton.com: The Digital Library

معنی	کلمه
شا	ملا
تاپه	مُهر
ګاډی	موټر
پیدا کول	موندل
پریولي، پریمینځي	مینځي
ورځغستل، منډه وهل	وردانګل
دلاس تلی	وُرغوی
پټون، بنانګه	ورون
قدرت، توان	وسعه
وبلل	وګڼل
وریښتان	ویښتان
یو چند	یو برابر

(c) ketabton.com: The Digital Library

دموضوعاتو فهرست

سریزه ۳
لومړنی خبري ۵
لومړی رکن: ددې کلمې ویل (لا إله إلا الله محمد رسول الله): ۶
دوهم او دریم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:............ ۱۴
څلورم رکن: د رمضان دمیاشتي روژه:........................ ۱۶
پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چي د تلو راتلو
طاقت* او قدرت یي ولري: ۱۷
دلمانځه اهمیت* ۱۸
طهارت یا دلمانځه لپاره پاکوالی ۲۶
تیمم وهل.. ۲۸
فرض لمونځونه ۳۰
دلمانځه اداء کولو طریقه... ۳۲
د جماعت* لمونځ... ۴۳
دجُمعي لمونځ.. ۴۵
دمسافر لمونځ.. ۴۹
لومړی: دلمانځه لنډول (قصر کول):............................ ۴۹
دوهم: ددوو لمونځونو یوځای کول: ۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګاني)............ ۵۲
دفرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)........................ ۵۵
دموئلف لنډه پيژندنه.................................... ۵۷
دلهجي داختلاف په صورت کي يوه معنى لرونكي
كلمات.. ۵۸
چي په كتاب كي راغلي دي............................... ۵۸
دموضوعاتو فهرست...................................... ۶۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعليم الصلاة

تأليف

د. عبدالله بن أحمد الزيد

ترجمة

عبدالنافع زلال

باللغة «البشتو»

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

تعليم الصلاة

تأليف

د. عبدالله بن أحمد الزيد

ترجمة

عبد النافع زلال

باللغة «البشتو»

مطبعة دار طيبة ـ الرياض ـ ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library